

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroska ulica št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznakila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 18 kr.

Rojaki slovenski!

Volitve za deželni zbor štajarski so razpisane. Kmečke skupine volijo dne 21., mesta, trgi in trgovinski zbornici dne 23. in veleposestniki dne 26. septembra t. l.

Shod zaupnih mož slovenskih, številno zbranih dne 17. avgusta t. l. v Mariboru, sklenil je po vsestranskem in temeljitem razgovarjanju postaviti kandidate ne samo v kmečkih, ampak tudi v mestnih skupinah.

Za kmečke skupine izbrani in postavljeni so naslednji gospodje kot kandidati:

I. Mariborski- sv. lenarški in slov.-bistriški okraj: 1. Gospod Franc Robič, dosedanji deželni in državni poslanec, bivši okrajni šolski nadzornik, c. k. profesor in veleposestnik v Lembahu pri Mariboru; 2. vlč. g. Mihael Lendovšek, k. s. duhovni svetovalec, župnik, osnovelec slovenske posojilnice v Makolah in odbornik okrajnega zastopa slovenje-bistriskega;

II. Celje-Vransko, Gornjigrad, Laško, Smarje, Konjice: 3. Gospod dr. Jožef Serbec, dosedanji deželni poslanec, načelnik okrajnega zastopa celjskega in odvetnik v Celju; 4. gospod dr. Ivan Dečko, dosedanji deželni poslanec ljutomerski, odvetnik v Celju;

III. Slovenji Gradec, Marenberg in Šoštanj: 5. Gospod Ivan Vošnjak, odbornik okrajnega zastopa šoštanjkega in veleposestnik v Šoštanju;

IV. Ptuj-Rogatec: 6. Gospod dr. Franc Jurčeta, dosedanji deželni poslanec ptujski, odvetnik v Smarjah in veleposestnik v ptujskem okraju;

V. Ljutomer-Gornja Radgona in Ormož: 7. Gospod dr. Janez Rosina, odbornik ljutomerskega okrajnega zastopa in odvetnik v Ljutomeru;

VI. Brežice-Kozje in Sevnica: 8. č. g. Anton Medved, doktor bogoslovja in doktor modroslovja, reichenburški rojak v brežiškem okraju, profesor veronauka na c. kr. gimnaziji v Mariboru.

Kandidati za mestne skupine se objavijo še pravočasno.

Rojaki slovenski! Postavljeni kandidati so znani domoljubi, sinovi kmečkih starišev, prava slovenska kri, vsega zaupanja vredni možje. Volite jih jednoglasno, prepričani, da tako najbolje ustrezate svojim verskim, narodnim in gospodarskim koristim.

V Mariboru, dne 17. avgusta 1896.

Slovensko društvo s sedežem v Mariboru.

Hlapci, dninarji in delavci vsake vrste, pozor!

Dobili ste volilno pravico, tudi vi boste odslej volili svoje poslance v državni zbor. Do zdaj se je vo-

lilo v štirih vrstah. V prvi vrsti so volili graščaki t. j. veliki zemljiški posestniki, katerih posestva so zapisana v deželno plemenitaško knjigo in ki plačajo od zemljišča vsaj 100 gld. letnega davka. V drugi vrsti so volili meščani, ki plačajo vsaj 5 gld. cesarskega davka (brez deželnih doklad) na leto. V tretji vrsti so volile kupčijske zbornice. V četrti vrsti slednjič so volili kmetje in samostojni obrtniki (rokodelci) na deželi, ki plačajo vsaj 5 gld. cesarskega davka.

Vsi tisti možiki pa, ki plačajo manj ko 5 gld. davka, do zdaj niso imeli volilne pravice. To se je pa mnogim krivično zdelo, posebno mestnim delavcem, ki so že bolj izšolani. Resnica je, da je reven človek bolj potreben varuha in zagovornika, kakor pa bogatin; tudi delavci naj volijo svoje poslance, da bodo v državnem zboru govorili za revno, delavno ljudstvo in branili ga pred krivico, goljufijo, sleparijo in odrtijo. Tudi delavci morajo pri vojaki služiti in če treba svojo kri preliti za domovino; pa tudi davke plačujejo delavni ljudje, čeravno le posredno: pri kavi, pri petroleju, pri soli, pri tobaku, pri vinnu, pivu in žganju, pri vseh z davkom ali carino ali državnim monopolom obloženih stvarih plača tudi delavec svoj davek. Zato ni bilo prav, da delavci v politiki do zdaj niso imeli nobene veljavne besede, da so se postave delale brez njih in dostikrat v njih škodo, ker niso imeli svojih poslancev, da bi jih branili.

Ta krivica se je letos vsaj deloma popravila, volilna postava se je tako predelala, da se je naredila še peta vrsta volilcev, ki bo izvolila v vseh avstrijskih deželah skupaj 72 poslancev. V tej peti vrsti volijo vsi možiki, ki so 24 let stari in so Avstrijci, brez ozira nato, ali plačajo kaj davka ali nič. Volili bodo torej skupaj gospodarji in hlapci, mojstri in pomočniki, tovarnarji in njih delavci. Ker je pa podložnih delavcev več, ko samostojnih gospodarjev, zato bodo v tej vrsti po največ krajih delavci odločili, kdo bo voljen za poslanca.

Ravno zdaj zapisujejo vse tiste moške, ki dobijo po novi postavi volilno pravico v peti vrsti; zato opozorjamo vse polnoletne hlapce, dninarje, tovarniške delavce, rudarje in obrtne pomočnike, naj se sami nekoliko pobrigajo za to, da pri zapisovanju novih volilcev ne bodo pozabljeni in izpušeni. Izključeni od volilne pravice so le taki, ki stojijo pod jebom ali pa pod varuhom (kuratorjem) in taki, ki so v preiskavi ali so bili zaprti zavolj tatvine, goljufije ali nenravnosti in po prestani kazni še ni minolo pet let, ter tudi taki, ki uživajo javno miloščino.

Novi volilci naj se torej pobrigajo za svojo pravico, pri županstvu bodo že izvedeli, kdaj se bo zapisovanje začelo. Pa še ena reč je, katera jim mora zdaj na skrbi biti: gledati morajo in se podvizati, da se v v politiki nekoliko izšolajo in izučijo. Volilna pravica

je imenitna, kdo jo zna dobro porabiti; nepotrebna, nadležna in včasih celo nevarna pa je za take, ki o javnih, političnih zadevah ničesa ne vedo in se pustijo zapeljati, da izvolijo poslanca, ki njim in celi deželi na škodo deluje in govori. Delavci na kmetih, kakor hlapei, dninarji, rokodelski pomočniki itd. do zdaj niso veliko marali za časnike; odslej pa jih bodo morali pridno prebirati, če hočejo vsaj površno zvedeti, kaj se po svetu godi, o čem se ljudje pripravajo, kakošne stranke so med ljudstvom in kaj vsaka iz njih hoče in zasleduje. Dokler tega ne znajo, ostanejo zgubljene ovce, katere različni pastirji zdaj na levo, zdaj na desno gonijo. Prišli bodo nad nje dobri učenci, pa tudi krivi preroki; in kdor si sam prave sodbe narediti ne zna, ne bo vedel, komu bi verjel.

Svetujemo torej vsem poštenim slovenskim delavcem, naj bodo že kmečki hlapei in dninarji, ali rokodelski pomočniki, ali rudarji ali tovarniški delavci, naj začnejo pridno prebirati politične časnike. Kdor pa brati ne zna, naj posluša pogovore poštenih in modrih možakov, da se bo počasi v političnih zadevah nekoliko izučil in bo polagoma sam razsoditi znal, kdo mu bolj prav svetuje.

Cerkvene zadeve.

Zlata sv. maša preč. gosp. Janeza Bosina v Kozjem.

Veselo je gledati novomašnika pred oltarjem Gospodovim, veličastno pa starčka zlatomašnika, ki je pol stoletja preživel v teški duhovniški službi. Redki so tisti, katerim je ta milost podeljena. Število tovarišev se vedno krči. Duhovnik si nakoplje razne bolezni, in tako gine tovariš za tovarišem. Leta 1846. bilo je posvečenih 16 mladih duhovnikov in od teh še živita samo dva, gosp. župnik Jurij Kopriva pri sv. Roku v Selah in preč. g. kanonik in dekan kozjanski, Janez Bosina, ki so dne 3. avgusta obhajali slovesno zlato sv. mašo. V svoji skromnosti so hoteli natihoma Bogu zahvalno daritev opraviti, vendar dekanijski duhovniki so jih prepovedali, naj to slovesno naredijo. Priprave so bile velikanske. Dekleta so pletle 14 dni vence; vozili so mlaje in stavili slavoloke s primernimi napisi, in vse pod vodstvom č. g. kaplana Kokelja.

V nedeljo, dne 2. avgusta bil je trg Kozje že praznično oblečen, pripravljen mile goste sprejeti, katerih smo od vseh strani pričakovali. Prvi prišel je graščak kozjanske graščine, gosp. vitez Gossleth iz Hrastnika, ki si je stekel ne malih zaslug, da se je slovesnost izborna obnesla. Poslal je vozove za goste do Poličan in naročil na svoje stroške umetalni ogenj. V mraku so se pripeljali dragi gosti iz Maribora, preč. gospod dr. Jožef Pajek, odposlanec knezoškofa, prof. Zidanšek in prof. Kavčič in dr., potem preč. prošt ptujski, vlč. gospod nadžupnik konjiški s svojim vikarijem. Pri prihodu je zablščal celi trg Kozje — vsako okno je bilo razsvetljeno, zvonovi so peli, topiči pokali, s hribov pa so kresovi oznanjevali daleč po svetu, da se v Kozjem nekaj posebnega obhaja. Zdaj še pride godba, ognjegasci z lampijoni, in pevci so zapeli par lepih slovenskih pesmic. Okoli 9. ure so začeli spuščati rakete, in umetalni ogenj je iz kozjanske razvaline v raznih barvah razsvetljeval kozjansko dolino. Ogromna množica se temu ni mogla dosta načuditi.

Dne 3. avgusta so vreli ljudje že od ranega jutra od vseh strani. Ob 9. uri je bil trg pred župniščem napolnjen. Tukaj so se postavila belooblečena dekleta

domače in kakih 21 pištanske župnije. Uvrstili so se šolarji, godba iz Podčetrka in do 45 duhovnikov. Solze so marsikomu zaigrale v očeh, ko je zagledal na pragu župnišča starčka gosp. kanonika s zlatomašniško palico v roki. Tukaj sta pozdravila gosp. jubilanta mladenič in deklica v lepi obleki. Belooblečena učenka pa je pozdravila došle gospode goste in želela, naj bi vsak dočakal tudi zlato sv. maše. Dolgi spreved se je pomikal nato v krasno okinčano cerkev.

V cerkvi so zapeli pesem: »Pridi sv. Duh«, in na prižnico so stopili kanonik dr. J. Pajek, ki so z le njim lastno zgovornostjo in vnemo govorili. Navedli so marsikatero zanimivo prigodbo iz življenja g. jubilanta. Mnoge solze so tekle iz očij hvaležnega ljudstva. H koncu pa so prebrali g. govornik pohvalno pismo mil. knezoškofa, katero je nezmerno razveselilo duhovne sobrate, kakor tudi zbrano ljudstvo. Iz tega pisma se razvidi, koliko dobrega so storili gospod zlatomašnik tekom polstoletja. Posvečeni so bili kot bogoslovec-tretjeletnik leta 1846. V pastirstvo so šli s 1. sept. 1847 in sicer kot II. kaplan v Konjice. Dne 22. avg. 1849 so se preselili na Bizeljsko, kjer so pastirovali do 23. aprila 1857. Od tam so jih prestavili k Sv. Križu na Slatini in tukaj pomagali so pasti čredo Gospodovo do 1. maja 1862, ko so dobili mestno župnijo Slovenji Gradec. Postavili so tukaj lepo župnišče in si stekli tolikih zaslug, da so dne 2. marcija 1869 postali duhovni svetovalec, na kar so čez 2 leti postali, namreč 1. marcija 1871, župnik in dekan v Kozjem. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Zakaj bolehajo in poginjajo svinje?

Zato, ker so temu največ, če ne vse, krivi ljudje sami. Sploh je znano, da v poletni vročini ljudje ne upajo pitati svinj, ker bi od debelosti poginile. To pa je kriva misel. Ravno v poletju in še najbolj jeseni pred hudo zimo je treba pitati svinje zato, ker se tedaj veliko lažje odebelijo, ko jih ne muči zima in ker je jeseni največ piče in je tedaj piča ob enem boljša, kakor po zimi.

Zakaj svinje poginjajo? Znano je, da svinje dobivajo neko perečo bolezen. Ta bolezen pa je vnetje krvi in celega života. Svinja ima več toplote v sebi, kakor človek, ker ima tudi gotovo bolj vročo kri. In ravno to je vzrok, da se ji kri rada vname. Pa še ni samo ta vzrok, ampak največji vzrok tega je ta, da svinja mora biti dan na dan v ječi, kakor hudodelnik, v tesnem in vročem svinjaku ali hlevu, tudi imajo umazana korita ali kopanje, v katerih je zastarana, okisana in zamazana hrana.

Ako hočeš, da boš imel zdrave svinje, moraš imeti red. Skrbi, da bodo svinjaki ali hlevi po letu kolikor toliko v senci, okoli svinjakov tako imenovani »okol« ali dvorišče za svinje. Dobro je, ako je v »okolu« kako sadovno drevje n. pr. slive in voda, ali tudi kalúža, da se svinja skali, kadar je potrebno. Ker pa po kaluži postane omazana, zato je še boljše, da svinje v vsakem vročem dnevu s svežo vodo poliješ in jih umiješ. Kadar je hladno, jih ne moči, ker bi se ti prehladile. Potrosi kaj malo zrnja v »okolu«, kjer hočeš svinje umivati, da se s zrnjem motijo, in potem boš jih umival, kakor hočeš, posebno, ko jih že na to privadiš. Umivati svinje — torej naj tudi svinje knajpajo? Da, in zagotovem te, kako čudotvorna je voda ravno pri svinjah. Ako polagaš svinjam, ozirom na redilnost vsaj srednje mere klajo, in jih umiješ, kakor sem že omenil,